

VÝCHODEURÓPSKA AGENTÚRA PRE ROZVOJ s.r.o.
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY s.r.o.

PRÁVNÍ ÚPRAVA DĚDICKÉHO PRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE

**Ilona Schelleová
Karel Schelle a kol.**

Autoři:

© **JUDr. Ilona SCHELLEOVÁ, Dr.** (úvod, kap. 2, 3, 4)

Doc. JUDr. Karel SCHELLE, CSc. (spoluautor kap. 1)

JUDr. Karel SCHELLE, jr., LL.M., MBA (autor vzorů a příkladů)

JUDr. Klára HEJTMÁNKOVÁ (spoluautorka kap. 1, autorka kap. 5 a 6)

Recenzenti:

JUDr. et. PhDr. Ivo SVOBODA, Ph.D.

JUDr. et. RNDr. Vlastislav MAN

Grafická úprava: **PhDr. Jana VITOVSKÁ**

ISBN 978-80-89608-04-1

EAN 9788089608041

VÝCHODOEURÓPSKA AGENTÚRA PRE ROZVOJ n.o. Podhájska, SR

EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY n.o. Podhájska, SR

Bratislava 2012

OBSAH

ÚVOD.....	6
ZÁKLADNÍ POJMY	11
KAPITOLA 1.....	12
1 HISTORIE DĚDICKÉHO PRÁVA.....	12
1.1 Dědění podle římského práva	12
1.2 Dědění ve středověku	18
1.3 Kodifikace moderního dědického práva	27
KAPITOLA 2.....	32
2 SOUČASNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA DĚDICKÉHO PRÁVA.....	32
KAPITOLA 3.....	33
3 PŘEDPOKLADY DĚDĚNÍ	33
3.1 Smrt zůstavitele	33
3.2 Existence dědictví.....	36
3.3 Právní důvod dědění	39
3.4 Způsobilý dědic	40
KAPITOLA 4.....	41
4 DĚDĚNÍ ZE ZÁKONA (INTESTÁTNÍ POSLOUPNOST).....	41
4.1 První dědická skupina.....	42
4.2 Druhá dědická skupina	43
4.3 Třetí dědická skupina	47
4.4 Čtvrtá dědická skupina	48
4.5 Odúmrť.....	49
4.6 Započtení darů	49
4.7 Ochrana oprávněného dědice.....	49
KAPITOLA 5.....	50
5 DĚDĚNÍ NA ZÁKLADĚ TESTAMENTU (TESTAMENTÁRNÍ POSLOUPNOST)	50

5.1	Závěť jako nejrozšířenější pořízení na případ smrti a její náležitosti	50
5.2	Náležitosti osoby pořizovatele	55
5.2.1	Náležitosti vůle pořizovatele a jejího projevu	57
5.3	Obsahové náležitosti závěti	58
5.3.1	Stanovení dědice, určení dědických podílů.....	59
5.3.2	Zřízení nadace nebo nadačního fondu v závěti.....	70
5.3.3	Náhradní dědic	76
5.3.4	Ochrana neopomenutelných dědiců.....	78
5.3.5	Vydědění	89
5.3.6	Podmínka a příkaz	89
5.4	Formální náležitosti závěti	97
5.4.1	Formy závěti.....	100
5.4.1.1	Vlastnoruční závěť	101
5.4.1.2	Závěť allografní	102
5.4.1.3	Závěť ve formě notářského zápisu	109
5.4.2	Formy závěti de lege ferenda.....	116
5.5	Úschova závěti	118
5.6	Zrušení závěti	123
5.7	Listina o odvolání závěti	128
5.8	Listina o vydědění	130
5.9	Listina o správě dědictví.....	142
KAPITOLA 6.....		169
6	ŘÍZENÍ O DĚDICTVÍ	169
6.1	Obecná charakteristika dědického řízení, prameny právní úpravy	169
6.2	Pravomoc a příslušnost v řízení o dědictví.....	174
6.2.1	Pravomoc v řízení o dědictví (dědické řízení s cizím prvkem).....	174
6.2.2	Příslušnost v řízení o dědictví.....	181
6.3	Účastníci řízení a další subjekty dědického řízení	183
6.3.1	Účastníci řízení	183
6.3.2	Zastoupení účastníků řízení	189

6.3.3 Soudy	194
6.3.4 Notáři jako soudní komisaři	195
6.4 Průběh řízení o dědictví	203
6.4.1 Zahájení řízení a předběžné šetření	204
6.4.2 Zastavení řízení dle § 175h občanského soudního řádu	220
6.4.3 Zjišťování dědiců a vyrozumění o jejich dědickém právu.....	227
6.4.4 Nařízení jednání	237
6.4.5 Zjišťování majetku a dluhů zůstavitele.....	240
6.4.6 Usnesení o dědictví	248
6.4.7 Likvidace dědictví	263
6.4.8 Dodatečné projednání dědictví.....	266
6.4.9 Opravné prostředky v řízení o dědictví	268
LITERATURA	271

LITERATURA

- BARÁK, J.: *Institut správce dědictví podle zákona č. 554/2004 Sb.*, Právní rozhledy, 2005, č. 3
- BEZOUŠKA, P.: *Nezletilý a závěť notářským zápisem*, Právní rádce, 2005, č. 4
- BIČOVSKÝ, J.: *Základní předpisy občanskoprávní – I. část*, Praha, Orbis 1974
- BÍLEK, P. – DRÁPAL L. – JINDŘICH, M. – WAWERKA, K.: *Notářský řád a řízení o dědictví. Komentář. 1. vydání.*, Praha, C. H. Beck 2000
- BÍLEK, P. – ŠEŠINA, M.: *Dědické právo v předpisech let 1925 – 2001. Zákony s poznámkami*, Praha, C. H. Beck 2001
- BUREŠ, J. – DRÁPAL, L. – MAZANEC M.: *Občanský soudní řád. Komentář, 5. vydání*, Praha, C. H. Beck 2001
- CEPL, V.: *Transmise dědictví*, AQUIC-Iuridica 1978, č. 2
- ČÍŽKOVSKÁ, V.: *K některým otázkám československého dědického práva (úvahy de lege ferenda)*, Právník, 1978, č. 10
- DAVID, M. – RADIMSKÝ, J.: *Poznámky k výkladu § 469a OZ o vydědění*, Bulletin advokacie, 1984, č. II.
- ELIÁŠ, K.: *Základní pojetí návrhu úpravy dědického práva pro nový občanský zákoník*, AD NOTAM, 2003, č. 5
- FIALA, J. a kol.: *Občanské právo hmotné*, Brno 1993
- FIALA, R.: *Přehled judikatury ve věcech dědických*, Praha, ASPI 2006
- FLEISCHER, J.: *Platnost závěti podle § 479 o.z.*, Socialistická zákonnost, 1989, č. 6
- FÖLDES, J.: *Spoločná domácnosť a dedenie z tohoto dovodu podľa § 474 a 475 o. z.*, Bulletin advokacie 1978, júl-september
- HOLUB, M. a kol.: *Občanský zákoník. Komentář. 1. svazek. 2. vydání*, Praha, Linde 2003
- HOLUB, R. a kol.: *Komentář k občanskému zákoníku*, Právo dědické. Praha, Orbis 1957

HURDÍK, J. – TELEČ, I.: *Zákon o nadacích a nadačních fondech*. Komentář, Praha, C. H. Beck 1998

CHODĚRA, O.: *Závěť jako projev vůle zůstavitele*, Právník, 1984, č. 5

JEHLIČKA, J. – ŠVESTKA, J. – ŠKÁROVÁ, M. a kol.: *Občanský zákoník*. Komentář. 6. vydání, Praha, C. H. Beck 2001

IBL, V.: *Několik úvah o odmítnutí dědictví*, Socialistická zákonnost, 1987, č. 10

JAHN, B.: *Autorské právo jako předmět dědění*, Socialistická zákonnost, 1967, č. 8

JINDŘICH, M.: *Závěť a další listiny pro případ smrti*, Právní rádce, 1996, č. 5

JINDŘICH, M.: *Nová právní úprava institutu správce dědictví v českém právním řádu*, Právní zpravodaj, 2004, č. 11

KAWULOK, J.: *Vydědění – právní úprava a praxe*, AD NOTAM, 1999, č. 4

KINCL, J. – URFUS, V.: *Římské právo*, Praha, Panorama 1990

KNAP, K.: *Problematika autorského práva v notářské praxi*, Socialistická zákonnost, 1972, č. 8

KNAP, K.: *Některé otázky přechodu autorského práva z důvodu úmrtí autora, popřípadě i jeho dědiců*, Socialistická zákonnost, 1984, č. 5

KNAPP, V. a kol.: *Učebnice československého občanského práva*. Svazek II., Praha.,Orbis 1965

KNAPP, V. a kol.: *Občanské právo hmotné – svazek II.*, Praha, CODEX 1995

KNAPP, V.: *O vydědění a o tzv. negativní závěti*, Socialistická zákonnost, 1983, č. 6

KNAPP, V.: *O dědických titulech podle čl. práva a o povinném dílu*, Socialistická zákonnost, 1984, č. 5

KNAPP, V.: *Poznámky o fideikomisární substituci*, AD NOTAM, 1995, č. 5

KOUBA, V.: *Je dán právní důvod projednání kovových slitků v dědickém řízení?*, AD NOTAM 2002, č. 2

KOBER, J.: *K ochraně oprávněného dědice*, Bulletin advokacie, 1971

KUČERA, Z. – TICHÝ, L.: *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním*. Komentář, Praha, Panorama 1989

KUČERA R.: *Dědictví*, Praha, Linde 2001

- MALÝ, K. a kol.: *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*, 2. vydání, Praha, LINDE Praha 1999
- MIKEŠ, J.: *Dědictví a právo (právní poradce pro každého)*, Praha, Informatorium 1993
- MIKEŠ, J. – MUZIKÁŘ, L.: *Dědické právo*. Praktická příručka, Praha, Linde 2003
- MIKEŠ, J.: *O fideikomisární substituci* (Výklad problematiky), AD NOTAM, 2005, č. 3
- MIKEŠ, J.: *Dědění autorského práva*, Socialistická zákonnost, 1967, č.10
- MIKEŠ, J.: *Vypořádání dědictví*, AD NOTAM, 1997, č. 2
- MIKEŠ, J.: *Ochrana oprávněného dědice*, Socialistická zákonnost, 1970
- MIKEŠ, J. – ŠVESTKA, J.: *Nad novou institucí správce dědictví*, Právní rozhledy, 2005, č. 2
- MUCHA, J.: *Postavení a funkce vydědění v právu dědickém*, Bulletin advokacie, 1983, červenec-září
- MUCHA, J.: *Několik úvah k procesněprávní problematice vydědění*, Bulletin advokacie, 1984, č. II
- MUZIKÁŘ, L.: *Dědické podíly a jejich výpočet*, AD NOTAM, 1997, č. 2, 3
- ONDŘEJOVÁ, P.: *Výklad závěti ve smyslu ustanovení § 35 odst. 2 o. z.*, Socialistická zákonnost, 1987, č. 10
- PARKANOVÁ, I.: *Zamyšlení nad ustanovením § 484 odst. 1 ObčZ o započtení*, Socialistická zákonnost, 1989, č. 10
- PĚCHA, F.: *Několik úvah o dědické nezpůsobilosti*, Socialistická zákonnost, 1987, č. 1
- POKORNÝ, M.: *Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním a činnost notářů*, AD NOTAM, č. 5, 1998
- PRAŽÁKOVÁ, Z.: *K otázce dědění práv k vynálezům, zlepšovacím návrhům a průmyslovým vzorům*, Socialistická zákonnost, 1988, č. 3
- RADIMSKÝ, J.: *Právní povaha nároku neopomenutelného dědice*, Bulletin advokacie, 1986, č. I
- RAUSCHER, R.: *Dědické právo podle českého práva zemského*, Bratislava 1922

- RYŠÁNEK, Z.: *Ještě jednou o nákladech pohřbu*, AD NOTAM, č. 1, 1997
- RYŠÁNEK, Z.: *Cena majetku v dědickém řízení po 1. 1. 2001*, AD NOTAM, č. 6, 2000
- SHELLEOVÁ, I.: *Český civilní proces*, Praha, Linde 1997
- SHELLEOVÁ, I.: *Dědictví a dědické právo*, Praha, Computer Press, Praha 2001
- SHELLEOVÁ, I. a kol.: *Civilní proces*, Praha, Eurolex Bohemia 2006
- SIKSTOVÁ, S.: *Správce dědictví – persona grata či non grata?*, AD NOTAM, 2005, č. 2
- SOUKUP, K.: *Problematika platnosti závěti pořízené ve formě notářského zápisu*, Socialistická zákonnost, 1976, č. 10
- SVOBODA, J.: *Novinky ve zjišťování cizího práva*, AD NOTAM, č. 5 – 6, 2001
- ŠPOKOVÁ, E.: *Dědictví s cizím prvkem*, AD NOTAM, č. 3, 2003
- ŠPOKOVÁ, E.: *Přechod práv jinak než děděním*, AD NOTAM, č. 5 – 6, 2001
- ŠUBRTOVÁ, J.: *Důvody vydědění*, AD NOTAM, 1999, č. 5
- TICHÝ, L.: *Několik poznámek k neplatnosti závěti a listiny o vydědění ve formě notářského zápisu*, Bulletin advokacie, 1988, č. 1
- TUREK, J.: *Právní ochrana oprávněného dědice podle občanského zákoníku*, Právník, 1974
- TVRDÝ, J.: *Dědické právo sourozence jako příbuzného a jako člena domácnosti*, Socialistická zákonnost, 1967, č. 4
- UXA, R.: *Poznámky k relativní neplatnosti závěti*, AD NOTAM, 2000, č. 5
- VALEŠKA, J.: *Problematika pomoci jiné osoby při psaní závěti*, Bulletin advokacie, 1997, č. 4
- VRCHA, P.: *Správce dědictví*, Právní rádce, č. 10, 2004

VÝCHODOEURÓPSKA AGENTÚRA PRE ROZVOJ n.o.
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY n.o.

Riaditeľ Východoeurópskej agentúry pre rozvoj n.o.

Generál major JUDr. Jozef ZAŤKO

Všeobecne prospešné služby agentúry:

- § Spolupráca s domácimi, európskymi a svetovými inštitúciami a organizáciami /poskytovanie služieb v oblasti vzájomnej výmeny informácií, kontaktov, vzdelávania a rozvoja na medzinárodnej úrovni/.
- § Rozvíjanie aktivít na podporu rozvoja východoeurópskeho priestoru /podpora zvýšenia konkurencieschopnosti, zamestnanosti a flexibility organizácií a inštitúcií, ako aj pracovnej sily vo východoeurópskom priestore/.
- § Zvyšovanie mobility pracovnej sily východoeurópskeho priestoru prostredníctvom organizovania stáží a praxe v organizáciách európskeho priestoru.
- § Podpora študijných stáží a mobility študentov z východoeurópskeho priestoru za účelom zblížovania a spoznávania kultúrnych odlišností jednotlivých regiónov.
- § Organizovanie medzinárodných kultúrnych a športových aktivít za účelom poznávania multikulturálnych odlišností.
- § Poskytovanie zdravotnej starostlivosti, sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti /poskytovaním služieb v oblasti humanitárnej a sociálnej pomoci pre vybrané skupiny obyvateľstva prostredníctvom programov v oblasti ľudských zdrojov, zdravotníctva a iných/.
- § Služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti /prostredníctvom poradenských, konzultačných, vzdelávacích služieb a aktívnych opatrení trhu práce, ktoré podporia zamestnanosť , ako aj služieb orientovaných na spoločenský rozvoj a spoluprácu medzi regiónmi Európskej únie/.
- § Ochrana zdravia obyvateľstva, tvorba a ochrana životného prostredia.
- § Tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt.
- § Ochrana ľudských práv a základných slobôd, rovnosti mužov a žien.

- § Vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry /organizácia školení, seminárov, kurzov, konferencií zameraných na zvyšovanie úrovne celoživotného vzdelávania, ako aj zvyšovanie fyzického zdravia obyvateľstva/.
- § Spolupráca s domácimi, východoeurópskymi a svetovými vzdelávacími inštitúciami.
- § Podpora vedy a výskumu, kontaktov a spolupráce v oblasti vedy a výskumu, popularizácia vedy na verejnosti.
- § Vydavateľská činnosť.
- § Využitie obnoviteľných zdrojov energie /služby v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie, propagácia týchto zdrojov, ako aj možnosti financovania aktivít/.
- § Trvalo udržateľný rozvoj vidieckych oblastí /prostredníctvom služieb pre vidiecke oblasti, samosprávy, s dôrazom na agroturistiku a zvyšovanie cestovného ruchu v spolupráci s malými a strednými podnikateľmi/.
- § Podpora regionálneho marketingu a reklamy.
- § Podpora marginalizovaných skupín a ich integrácia do spoločenského, pracovného a rodinného života.
- § Podpora budovania infraštruktúry v školskej, zdravotníckej, kultúrnej a sociálnej oblasti v úzkej spolupráci s existujúcimi organizáciami.

**Název: PRÁVNÍ ÚPRAVA DĚDICKÉHO PRÁVA
V ČESKÉ REPUBLICE**

**Autoři: JUDr. Ilona SCHELLEOVÁ, Dr.
Doc. JUDr. Karel SCHELLE, CSc.
JUDr. Karel SCHELLE, jr. LL.M., MBA
JUDr. Klára HEJTMÁNKOVÁ**

**Vydavatel: Východoeurópska agentúra pre rozvoj n.o.
Eastern European Development Agency n.o.
Za humnami 508/28
941 48 Podhájska, Slovenská republika**

Náklad: 100 výtisků

Počet stran: 277

Vydání: První

Formát: A5

**Tisk: IRIS - Vydavateľstvo a tlač, s. r. o., Bratislava
Slovenská republika**

Rok vydání: 2012

ISBN 978-80-89608-04-1

EAN 9788089608041

**PRÁVNÍ ÚPRAVA
DĚDICKÉHO
PRÁVA
V ČESKÉ REPUBLICE**

**Ilona Schelleová
Karel Schelle a kol.**

**ISBN 978-80-89608-04-1
EAN 9788089608041**